

การพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมกับการศึกษาชั้นเรียน
เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนชุมชนบ้านสบเปา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4*

A DEVELOPMENT OF PROCESSIONAL LEARNING COMMUNITY
IN CONJUNCTION WITH LESSON STUDY FOR ACTIVE LEARNING
DEVELOPMENT OF TEACHERS IN SOBPAO COMMUNITY SCHOOL
UNDER THE CHIANGRAI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE
AREA OFFICE 4

เจริญ นันไชยวงศ์

Charoen Nunchaiwong

โรงเรียนชุมชนบ้านสบเปา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

Ban Sobpao Communiyt School, The Chiangrai Primary Educational Service Area Office 4, Thailand

E-mail: charoen.nunchaiwong2514@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมกับการศึกษาชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนชุมชนบ้านสบเปา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 โดยวิธีวิจัยและพัฒนา 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ การศึกษาแนวคิดและเอกสาร สัมภาษณ์ครูต้นแบบ และ ประชุมสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ 2) พัฒนาและตรวจสอบโดยประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ 3) ศึกษาผลการใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และ 4) ประเมินชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ครู จำนวน 19 คน ได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ประเด็นสนทนากลุ่ม แบบตรวจสอบ การประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ และแบบประเมิน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์เนื้อหา สรุปข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า 1) ความต้องการพัฒนาของครู ได้แก่ การออกแบบและจัดทำแผนการเรียนรู้เชิงรุก กลวิธีหรือ เทคนิคการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ การพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้ใน ศตวรรษที่ 21 การใช้สื่อเทคโนโลยี การวัดและประเมินผล 2) ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

* Received 20 September 2022; Revised 30 September 2022; Accepted 30 September 2022

ร่วมกับการศึกษาชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกมี 2 องค์ประกอบ ได้แก่ เนื้อหา การจัดการเรียนรู้เชิงรุกและกระบวนการ 3) ผลการใช้ พบว่า ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกผ่านเกณฑ์การประเมินร้อยละ 80 ที่กำหนดไว้ ได้แก่ ทักษะการออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ทักษะการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในชั้นเรียน ทักษะการวิเคราะห์และประเมินผลการเรียนรู้เชิงรุก 4) ครูมีความคิดเห็นต่อชุมชนโดยรวมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.83$, S.D. 0.08)

คำสำคัญ: ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ, การศึกษาชั้นเรียน, การจัดการเรียนรู้เชิงรุก, การพัฒนาครู

Abstract

The objectives of this research article were to develop processional learning community in conjunction with lesson study for active learning development of teachers in Sobpao community school under the Chiangrai primary educational service area office 4 by research and development method. Step 1, basic information study that data were collected via literature reviewing, interviewing, and focus group discussion. Step 2, to create the processional learning community by drafting and doing connoisseurship by scholar experts. Step 3, to implement the processional learning community in conjunction with lesson study for active learning development of teachers. Step 4, to evaluate the processional learning community in conjunction with lesson study. The participants were 19 teachers, all of whom were purposively selected. The research tools were a form containing issues for semi-interview, focus group discussion, questionnaires, connoisseurship, evaluation form. Research data were percentage, mean, standard deviation, analyzed with content analysis in order to synthesize to derive at conclusions. The findings showed that 1) The teachers need to development the active learning teaching ability that there were designing and writing the lesson plan, teaching techniques and learning activities, developing learners to have 21st century learning sills, using technology media and doing measurement and evaluation. 2) The processional learning community in conjunction with lesson study for active learning development of teachers consist of active learning contents and process. 3) The results of implementation showed 19 teachers were more capable of active learning teaching than the required criteria 80%, there were active learning design skills, lesson plan writing

skills, classroom management skills and assessment skills. 4) The result of the evaluation showed that the overall was at the highest level ($\bar{X}$ = 4.83, S.D. 0.08).

Keywords: Processional Learning Community, Lesson Study, Active Learning, Teacher Development.

บทนำ

ยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปการศึกษาได้กำหนดประเด็นการพัฒนาการเรียนรู้โดยมีเป้าหมายสำคัญคือ ให้คนไทยมีการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสากลเพิ่มขึ้น มีทักษะที่จำเป็นของโลกศตวรรษที่ 21 สามารถใช้ในการแก้ปัญหาปรับตัว สื่อสาร และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น มีนิสัยใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต กระทรวงศึกษาธิการกำหนดนโยบายและจุดเน้นปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การเรียนรู้ด้วยวิธีการเชิงรุก (Active learning) เพื่อพัฒนากระบวนการคิด การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง หรือสถานการณ์จำลองผ่านการลงมือปฏิบัติ และเปิดโลกทัศน์มุมมองร่วมของผู้เรียนและครู ด้วยการจัดการเรียนการสอนในเชิงแสดงความคิดเห็นให้มากขึ้น รวมทั้งจัดการเรียนการสอนเพื่อฝึกทักษะการคิดแบบมีเหตุผลและเป็นขั้นตอน และจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อสร้างทักษะพื้นฐานที่เชื่อมโยงสู่การสร้างอาชีพ และการมีงานทำ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563) การจัดการเรียนรู้เชิงรุก เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีบทบาทในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีชีวิตชีวาและอย่างตื่นตัวที่จะศึกษา เรียนรู้ จัดกระทำข้อมูล และสร้างความรู้ความเข้าใจในข้อมูลและความรู้ของตนเอง เพื่อทำให้สิ่งที่เรียนรู้มีความหมายต่อตนเอง ซึ่งต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่ตื่นตัวทั้งทางกาย (Physically active) สติปัญญา (Intellectually active) สังคม (Socially active) และอารมณ์ (Emotionally active) (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562) ช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการคิดและกระบวนการแก้ปัญหา ทั้งการคิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์และประเมินข้อมูลในสถานการณ์ต่าง ๆ ลงมือปฏิบัติและได้รับประสบการณ์จากการทำกิจกรรมต่าง ๆ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพียรวิทย์ ยินดีสุข, 2561)

จากรายงานสภากรรมการจัดการศึกษาของไทยด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนและการเรียนรู้ ปี พ.ศ. 2561/2562 พบว่า การจัดการเรียนการสอนส่วนใหญ่เน้นเนื้อหาสาระและความจำมากกว่าการพัฒนาทักษะและสมรรถนะ ส่งผลให้นักเรียนขาดการพัฒนาทักษะกระบวนการคิดทั้งการคิดวิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์ ขาดทักษะการแก้ปัญหา การตั้งคำถาม และแสวงหาความรู้ และขาดการพัฒนาการจัดการข้อมูลสารสนเทศ ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับโลกศตวรรษที่ 21 ที่มีข้อมูลให้สามารถเข้าถึงได้จำนวนมากและหลากหลายช่องทาง ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีความสามารถในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อเลือกประโยชน์และถ่ายทอดอย่างถูกต้อง เหมาะสม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563)

ดังนั้นแนวทางการแก้ปัญหาเพื่อให้คุณภาพการศึกษาเพิ่มขึ้น จำเป็นต้องปฏิรูปครูควบคู่ไปกับการปฏิรูปหลักสูตรและการสอน วิธีการสอน และการวัดผล กล่าวคือ ครูควรมีความรู้และทักษะทั้งเนื้อหาสาระและวิธีการสอน ควรสอนชี้แนะและเชื่อมโยงความรู้เดิมของนักเรียนและชีวิตจริง ควรลดปริมาณเนื้อหาสาระต่าง ๆ และชั่วโมงการบรรยายลง เน้นเฉพาะเนื้อหาหลักของสาระวิชาสำคัญที่ควรรู้เป็นพื้นฐานที่เหมาะสมกับวัย และให้นักเรียนรู้วิธีเรียนด้วยตนเอง มีเวลา และแหล่งศึกษาหรือทำวิจัยโครงการด้วยตนเอง และทำงานเป็นกลุ่มเรียนรู้จากกันและกัน ฝึกปฏิบัติ และสนุกกับการเรียนรู้เพิ่มขึ้น (คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา, 2561)

ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional learning community: PLC) เป็นแนวคิดที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางสำหรับการพัฒนาวิชาชีพครูและเป็นกลยุทธ์ในการพัฒนาโรงเรียนที่มีประสิทธิผล (Fager, S. & Arruda, E., 2008) การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษามีหลายกระบวนการด้วยกัน จากการศึกษาพบว่า กระบวนการศึกษาชั้นเรียน เป็นนวัตกรรมการเรียนรู้ร่วมกันของครูที่นำมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน พัฒนาการจัดการเรียนการสอน และพัฒนาวิชาชีพครู ซึ่ง Yoshida, M. กล่าวว่า การศึกษาชั้นเรียน คือ แนวทางการพัฒนาวิชาชีพครูที่นิยมในญี่ปุ่น เป็นแนวทางที่ครูทำงานแบบร่วมมือกันเพื่อศึกษาเนื้อหาการสอนที่จะทำให้เกิดความเข้าใจของนักเรียนในชั้นเรียน (Yoshida, M., 2004) สอดคล้องกับ ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์ ที่ได้ศึกษาและค้นพบว่า การศึกษาชั้นเรียนมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาครูและได้รับความนิยมนหลายประการ กล่าวคือ ทำให้ครูเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับแนวปฏิบัติในการสอน การปรับเปลี่ยนความคิดและวิธีการสอนและการเรียนรู้ เรียนรู้ที่จะพัฒนาการปฏิบัติการสอนจากการสะท้อนผล และการได้รับการสนับสนุนและช่วยเหลือจากเพื่อนครู (ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์, 2552) โดยมีหลักการสำคัญ คือ หลักการทำงานแบบร่วมมือรวมพลังและหลักการมีส่วนร่วม มีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาผู้เรียน และมีกระบวนการที่เริ่มต้นจากการวิเคราะห์สภาพปัญหาการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เกิดขึ้นจริงในชั้นเรียน ครูและเพื่อนครูร่วมกันออกแบบและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ นำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนจริงในชั้นเรียน สังเกตพฤติกรรมที่แสดงถึงการคิดและการเรียนรู้ของผู้เรียน บันทึกผลการสังเกตชั้นเรียน จากนั้นให้ผลสะท้อนคิดและอภิปรายผลการปฏิบัติงานหลังการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ได้แนวทางในการปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนครั้งต่อไป (ชาธิณี ตรีรัญญู, 2560)

โรงเรียนชุมชนบ้านสบเปาได้สร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน โดยสร้างตระหนักและให้ความสำคัญเพื่อตอบสนองนโยบายและการปฏิรูปการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐานและมีคุณภาพ การพัฒนาครูของโรงเรียนที่ผ่านมา โรงเรียนได้ส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง เช่น โครงการคุปองพัฒนาครู การอบรมที่จัดขึ้นโดยหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานอื่น เป็นต้น แม้ว่าครูมีความตั้งใจ ทুমเท มุ่งมั่นในการพัฒนาการจัด

การเรียนการสอน แต่ยังพบปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครู คือ ครูไม่เข้าใจการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ขาดการวิเคราะห์และออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกไม่ชัดเจน การจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนของครูบางส่วนยังเน้นการบรรยาย ไม่มีการบันทึกแผนการจัดการเรียนรู้ตามตัวชี้วัด ไม่นำผลการวิจัยในชั้นเรียนมาปรับปรุงและพัฒนาการสอน รวมทั้งขาดการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนทันทีเพื่อให้นักเรียนนำไปใช้พัฒนาตนเอง และครูมีภาระงานมาก จึงทำให้การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนไม่มีความก้าวหน้าตามที่กำหนดไว้ (โรงเรียนชุมชนบ้านสบเปา, 2562) จากสภาพปัญหาดังกล่าว จึงมีความสนใจพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพร่วมกับการศึกษาชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนชุมชนบ้านสบเปา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ได้แก่ ทักษะการออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ทักษะการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในชั้นเรียน ทักษะการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนชุมชนบ้านสบเปาให้ได้มาตรฐานและเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ และทำให้โรงเรียนชุมชนบ้านสบเปาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพร่วมกับการศึกษาชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนชุมชนบ้านสบเปา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4
2. เพื่อสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพร่วมกับการศึกษาชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนชุมชนบ้านสบเปา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4
3. เพื่อศึกษาผลการใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพร่วมกับการศึกษาชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนชุมชนบ้านสบเปา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4
4. เพื่อประเมินชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพร่วมกับการศึกษาชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนชุมชนบ้านสบเปา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมกับการศึกษาชั้นเรียนเพื่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนชุมชนบ้านสบเปา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 โดยใช้วิธีวิจัยและพัฒนา (Research and development) มีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ตารางที่ 1 วิธีดำเนินการวิจัยและพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมกับการศึกษาชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนชุมชนบ้านสบเปา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

ขั้นตอนการวิจัย	ประเด็นที่ศึกษา	แหล่งข้อมูล/ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล
1. ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน	1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้อง	แหล่งข้อมูลด้านเอกสาร ได้แก่ แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การศึกษาชั้นเรียน แนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	-	วิเคราะห์เนื้อหาและสรุปข้อมูล
	2. สัมภาษณ์ครูต้นแบบเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก	กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ครูต้นแบบ จำนวน 8 คนที่ได้รับการยอมรับและได้รับรางวัลจากหน่วยงานระดับประเทศ ได้มาโดยวิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง	แบบสัมภาษณ์	วิเคราะห์เนื้อหาและสรุปข้อมูล
	3. สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ	กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 8 คน มีคุณสมบัติเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา การบริหารสถานศึกษา มีประสบการณ์และมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ได้มาโดยวิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง	แบบสัมภาษณ์	วิเคราะห์เนื้อหาและสรุปข้อมูล

ขั้นตอนการวิจัย	ประเด็นที่ศึกษา	แหล่งข้อมูล/ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล
2. สร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	1. ยกร่างและจัดทำคู่มือการใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 2. ตรวจสอบความสอดคล้องและความเหมาะสมของร่างชุมชนแห่งการเรียนรู้ฯ และคู่มือ	ข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและนำมายกร่างและจัดทำคู่มือ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน มีคุณสมบัติเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหาร การศึกษา การวิจัยและพัฒนา นวัตกรรม การศึกษา และการวัดและประเมินผล ได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง	- 1. สัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ 2. แบบตรวจสอบ	วิเคราะห์เนื้อหาและสรุปข้อมูล ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. ศึกษาผลการใช้	นำกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ร่วมกับการศึกษาชั้นเรียนไปใช้จริงใน ปีการศึกษา 2563-2564 เพื่อศึกษา ทักษะการออกแบบ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก ทักษะการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในชั้นเรียน ทักษะการวัดและประเมินผล การจัดการเรียนรู้เชิงรุก	กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ครูโรงเรียนชุมชนบ้านสบเปา 19 คน ได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง	แบบประเมินทักษะมีลักษณะเป็นแบบรูบริก (Rubric score) ที่มีข้อความอธิบายเกณฑ์การให้คะแนน 4 ระดับ โดยข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างผู้ประเมินดังนี้ ฉบับที่ 1 เท่ากับ 0.95 ฉบับที่ 2 เท่ากับ 1.00 ฉบับที่ 3 เท่ากับ 0.84 ฉบับที่ 4 เท่ากับ 0.79	ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
4. ประเมินชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	ประเมินชุมชนแห่งการเรียนรู้ฯ ใน 3 ประเด็น ได้แก่ ด้านปัจจัยนำเข้า ด้าน	กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ครูโรงเรียนชุมชนบ้านสบเปา 19 คน ได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง	แบบประเมินโดยข้อคำถามมีค่าเที่ยงตรงเท่ากับ 1.00	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอน การวิจัย	ประเด็นที่ศึกษา	แหล่งข้อมูล/ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ ข้อมูล
	กระบวนการ และ ด้านผลผลิต			

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน สรุปรายละเอียดใน 3 ประเด็น ดังนี้ 1) เนื้อหาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่นำมาใช้ในการพัฒนาครู ได้แก่ การออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การจัดการเรียนรู้เชิงรุกในชั้นเรียน การประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และกระบวนการที่ใช้ในการพัฒนาครู คือ กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพและกระบวนการศึกษาชั้นเรียน 2) ผลการสัมภาษณ์ครูต้นแบบ สรุปได้ว่าความต้องการพัฒนาสมรรถนะครูและทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ได้แก่ 1) การพัฒนาหลักสูตร 2) การออกแบบและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ 3) กลวิธีหรือเทคนิคการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ 4) การพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 5) การใช้สื่อเทคโนโลยี 6) การวัดและประเมินผล 7) การทำงานเป็นทีม 8) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การปฏิบัติงานพัฒนาตนเอง 9) การสร้างความตระหนักและแรงจูงใจในการเป็นครู และ 10) การสื่อสารกับผู้เรียน และแนวทางหรือวิธีการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก คือ ส่งเสริมให้ครูศึกษาค้นคว้าหาความรู้ใหม่ๆ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง จัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาครูในโรงเรียนเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และปรับชุดความคิดและสร้างความเข้าใจร่วมกัน ส่งเสริมกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสู่การปฏิบัติจริง และ 3) ผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ สรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ให้ประสบความสำเร็จและบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ควรปรับชุดความคิดครูในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยมุ่งเน้นชุดความคิดผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้ต่างกัน ผู้เรียนทุกคนสามารถพัฒนาได้ กระบวนการเรียนรู้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกที่ ทุกเวลา และครู คือ ผู้มีบทบาทความสำคัญที่สุดในกระบวนการเรียนรู้ ดังนั้นครูต้องมีความรู้ความสามารถ ดังนี้ 1) การพัฒนาหลักสูตร 2) ทักษะการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) ทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 4) ทักษะการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการความรู้ 5) ทักษะจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดขั้นสูง 6) ทักษะการใช้เทคโนโลยี 7) ทักษะการวัดและประเมินผล 8) การพัฒนาตนเอง 9) การทำงานเป็นทีม และ 10) ความเป็นผู้นำทางวิชาการ โดยวิธีการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มีดังนี้ 1) สร้างความตระหนักแก่ครู 2) ศึกษาดูงานต้นแบบที่ดีมีคุณภาพและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูในโรงเรียน 3) ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ 4) เปิดรับการเรียนรู้ทุกรูปแบบ 5) พัฒนาโดยชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

2. ผลการสร้าง พบว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมกับการศึกษาชั้นเรียนเพื่อพัฒนา การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนชุมชนบ้านสบเปา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 มีองค์ประกอบ ดังนี้ 1) เนื้อหาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ได้แก่ การออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การจัดการเรียนรู้เชิงรุกในชั้นเรียน การประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 2) กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมกับการศึกษาชั้นเรียน มี 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นตอนกำหนดวิสัยทัศน์และสร้างข้อตกลงร่วมกัน 2) ขั้นตอนกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ (ขั้นวิเคราะห์ปัญหาและวางแผน) 3) ขั้นตอนประเมินประสิทธิผลและวางแผนการจัดการเรียนรู้ (ขั้นออกแบบและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้) 4) ขั้นเรียนรู้จากการปฏิบัติและเยี่ยมชั้นเรียน (ขั้นสอนและสังเกตชั้นเรียน) 5) ขั้นสนทนาสะท้อนผลการปฏิบัติงาน (ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้และขยายผลการศึกษา) 6) ขั้นเผยแพร่และสร้างเครือข่าย

3. ผลการใช้ พบว่า 1) ครูมีทักษะออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยรวมปีการศึกษา 2563 มีค่าเฉลี่ย 7.11 คิดเป็นร้อยละ 88.82 และปีการศึกษา 2564 มีค่าเฉลี่ย 7.37 คิดเป็นร้อยละ 92.11 แสดงให้เห็นว่าครูมีทักษะการออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่เพิ่มสูงขึ้น 2) ครูโรงเรียนชุมชนบ้านสบเป่า มีทักษะการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยรวมปีการศึกษา 2563 และปีการศึกษา 2564 มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ 3) ครูโรงเรียนชุมชนบ้านสบเป่ามีทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในชั้นเรียน โดยรวมปีการศึกษา 2563 มีค่าเฉลี่ย 10.00 คิดเป็นร้อยละ 83.33 และปีการศึกษา 2564 มีค่าเฉลี่ย 10.47 คิดเป็นร้อยละ 87.28 แสดงให้เห็นว่าครูมีทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในชั้นเรียนที่เพิ่มสูงขึ้น และ 4) ครูโรงเรียนชุมชนบ้านสบเป่ามีทักษะการวัดและประเมินผลจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยรวมปีการศึกษา 2563 มีค่าเฉลี่ย 3.26 คิดเป็นร้อยละ 81.58 และปีการศึกษา 2564 มีค่าเฉลี่ย 3.37 คิดเป็นร้อยละ 84.21 แสดงให้เห็นว่าครูมีทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในชั้นเรียนที่เพิ่มสูงขึ้น

4. ผลการประเมินชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมกับการศึกษาชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมกับการศึกษาชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนชุมชนบ้านสบเป่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 โดยรวมและรายด้านมีอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านผลลัพธ์ ด้านปัจจัยนำเข้า และด้านกระบวนการ ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน พบว่า เนื้อหาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่นำมาใช้ในการพัฒนาครู ได้แก่ การออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การจัดการเรียนรู้เชิงรุกในชั้นเรียน การประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เมื่อสัมภาษณ์ครูต้นแบบ พบว่า ความต้องการพัฒนาสมรรถนะครูและทักษะการจัดการเรียนรู้เชิง

รุก ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การออกแบบและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ กลวิธีหรือเทคนิค การจัดการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ การพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การใช้สื่อเทคโนโลยี การวัดและประเมินผล การทำงานเป็นทีม การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การปฏิบัติงานพัฒนาตนเอง การสร้างความตระหนักและแรงจูงใจในการเป็นครู และการสื่อสารกับผู้เรียน และ แนวทางการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกให้ประสบความสำเร็จและบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ควรปรับชุดความคิดครูในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยวิธีการพัฒนาโดยชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ทั้งนี้เพราะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ มีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนและผู้เรียน ฝึกทักษะกระบวนการคิดขั้นสูง ได้แสดงออกและลงมือปฏิบัติเพื่อสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองและสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ดังนั้นครูจึงต้องมีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตั้งแต่ทักษะการออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ทักษะการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในชั้นเรียน และทักษะการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อจัดประสบการณ์และกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สะท้อนคิดจากเรียนรู้ออกมาการทำงานเป็นทีม มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายและเน้นการนำไปใช้ในชีวิตจริงได้ และใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสม ให้ความสำคัญกับภาระงานและชิ้นงานซึ่งเป็นหลักฐานการเรียนรู้อย่างชัดเจนว่าผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ ตามเป้าหมายที่กำหนด ดังนั้นจำเป็นต้องประเมินทั้งความรู้ ทักษะปฏิบัติ ผลงานหรือชิ้นงาน และประเมินตลอดกระบวนการด้วยวิธีการที่หลากหลาย (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข, 2561); (วัชรรา เล่าเรียนดี และคณะ, 2560) นอกจากนี้ การพัฒนาครูด้วยชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีประสิทธิผล ทำให้ครูมีความกระตือรือร้นในการพัฒนาคุณภาพกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดีขึ้น ครูมีการทบทวนแนวปฏิบัติการสอนที่มีประสิทธิภาพ และครูมีความพยายามริเริ่มพัฒนาสิ่งใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่องเพื่อปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนของตนเอง (DuFour, R., 2010) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เมธาสิทธิ์ ธีรรัตนศรีสกุล ที่ศึกษาพบว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ร่วมวิชาชีพ มีการแลกเปลี่ยนความคิด ความรู้เพื่อการเรียนรู้ต่อยอดองค์ความรู้ที่ได้จากการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนของครูแต่ละคน จะถูกนำมาจัดการความรู้อย่างเป็นระบบ ผ่านการอภิปรายสะท้อนคิดตามหลักวิชาการ และนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง สิ่งที่ได้ตามาคือ ครูมีความรู้ในเนื้อหาเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้และกระบวนการวัดประเมินผล ทำให้สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (เมธาสิทธิ์ ธีรรัตนศรีสกุล, 2560)

2. ผลการสร้าง พบว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพร่วมกับการศึกษาชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนชุมชนบ้านสบเปาเมืองค้ประกอบ ได้แก่ เนื้อหา

การจัดการเรียนรู้เชิงรุกและกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมกับการศึกษาชั้นเรียน โดยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมกับการศึกษาชั้นเรียน มี 6 ขั้นตอน ซึ่งมีความสอดคล้องและความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เพราะการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู่ร่วมกับการศึกษาชั้นเรียนเพื่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนชุมชนบ้านสบเปา ได้การประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ แนวคิดการศึกษาชั้นเรียน แนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยการนำวาทะกรรม สัจจะธรรม จัดหมวดหมู่เชื่อมโยงข้อมูลร่วมกัน รวมทั้งดำเนินการสัมภาษณ์ครูต้นแบบและผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีประสบการณ์และมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ทำให้ได้องค์ความรู้ใหม่ในการนำไปยกย่องชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมกับการศึกษาชั้นเรียน และนำข้อมูลที่ได้เสนอต่อผู้เกี่ยวข้องจำนวน 7 คน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องและความเหมาะสม จึงทำให้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมกับการศึกษาชั้นเรียนที่สร้างขึ้นนี้มีคุณภาพเหมาะสมที่จะนำไปใช้ปฏิบัติจริงในโรงเรียน โดยมีจุดมุ่งหมาย คือ การพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ซึ่งได้แก่ การออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การจัดการเรียนรู้เชิงรุกในชั้นเรียน การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ผ่านกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมกัน ทำการศึกษาชั้นเรียน ได้แก่ การวิเคราะห์ปัญหาและวางแผนการออกแบบและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ การสอนและสังเกตชั้นเรียน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และขยายผลการศึกษา จนได้นวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนที่มีคุณภาพ คือ แผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เป็นไปตามแนวคิดพื้นฐานของการศึกษาชั้นเรียนที่ว่าด้วยการพัฒนาครูโดยครูรวมกลุ่มกันร่วมมือกันเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนเองและเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยเริ่มต้นจากเริ่มต้นจากครู่ร่วมกันศึกษาและวางแผนร่วมกันในประเด็นวิจัยเดียวกัน ดำเนินการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนตามแผนที่วางไว้ เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกต สะท้อนผลและอภิปรายผลจากข้อมูลดังกล่าวเพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง กระบวนการศึกษาชั้นเรียนช่วยให้ครูได้พัฒนาความสามารถเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน วางแผนการจัดการเรียนรู้ การสังเกตพฤติกรรมนักเรียน การสะท้อนผลการปฏิบัติงานเพื่อการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเอง และสร้างทางเลือกใหม่ในการแก้ไขปัญหาการเรียนรู้ของผู้เรียน กล่าวได้ว่า กระบวนการศึกษาชั้นเรียนช่วยให้ครูเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต (นฤมล อินทร์ประสิทธิ์, 2552)

3. ผลการใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมกับการศึกษาชั้นเรียน พบว่า ครูมีทักษะออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่เพิ่มสูงขึ้น ทักษะการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด มีทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในชั้นเรียน และทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในชั้นเรียนที่เพิ่มสูงขึ้น ทั้งนี้เพราะกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมกับการศึกษาชั้นเรียน ทำให้ครู่ร่วมกันจัดตั้งทีมสมาชิกชุมชนแห่ง

การเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน และร่วมกันออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การเขียนแผนการจัดการเชิงรุก และสถิติการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกในชั้นเรียน และสะท้อนผลการสังเกตชั้นโดยผู้อำนวยการ หัวหน้าวิชาการ ครูต้นแบบ เพื่อให้ครูเข้าใจและนำไปปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาที่รับผิดชอบสอน และในระหว่างการจัดการเรียนการสอนในปีการศึกษา 2563 - 2564 เมื่อประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกปีการศึกษา 2563 พบว่า ครูร้อยละ 80 มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกผ่านเกณฑ์ที่กำหนด และมีความรู้บางส่วนที่ต้องปรับปรุงพัฒนาตนเองให้มีทักษะแต่ละด้านให้ดียิ่งขึ้น โดยได้รับการชี้แนะจากผู้เชี่ยวชาญภายนอก ศึกษานิเทศก์ และครูต้นแบบของโรงเรียน จึงทำให้ในปีการศึกษา 2564 ครูทั้งโรงเรียนชุมชนบ้านสบเปามีความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่เพิ่มสูงขึ้น เช่นเดียวกับผลการวิจัยของ วานิช ประเสริฐพร และไชยวัฒน์ ชุ่มนาเสียว ที่ได้พัฒนาศักยภาพครูผู้สอนด้านการจัดทำบทเรียนโดยใช้กระบวนการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพผ่านกิจกรรมพัฒนา 9 ขั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 30 (ชัยภูมิ) พบว่าครูผู้สอนได้สร้างบทเรียน นำบทเรียนไปใช้กับนักเรียน และค้นหา Best practice (วานิช ประเสริฐพร และไชยวัฒน์ ชุ่มนาเสียว, 2562) และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปาริชาติ เตชะ และไชยวัฒน์ สุทธิรัตน์ ที่ได้วิจัยและพัฒนารูปแบบการศึกษาชั้นเรียนแบบเรียนรู้ร่วมกันที่ส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาโดยกระบวนการสอนดำเนินการมาเป็น 2 วงจร 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การกำหนดเป้าหมายและการวางแผนร่วมกัน ขั้นที่ 2 การสอน ขั้นที่ 3 การสังเกตการณ์สอน และการจดบันทึก และขั้นที่ 4 การสะท้อนผลปรับปรุงแก้ไข ทำให้นักศึกษาครูมีพัฒนาการด้านความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ ร้อยละ 44.05 และมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ในระดับมาก (ปาริชาติ เตชะ และไชยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2561)

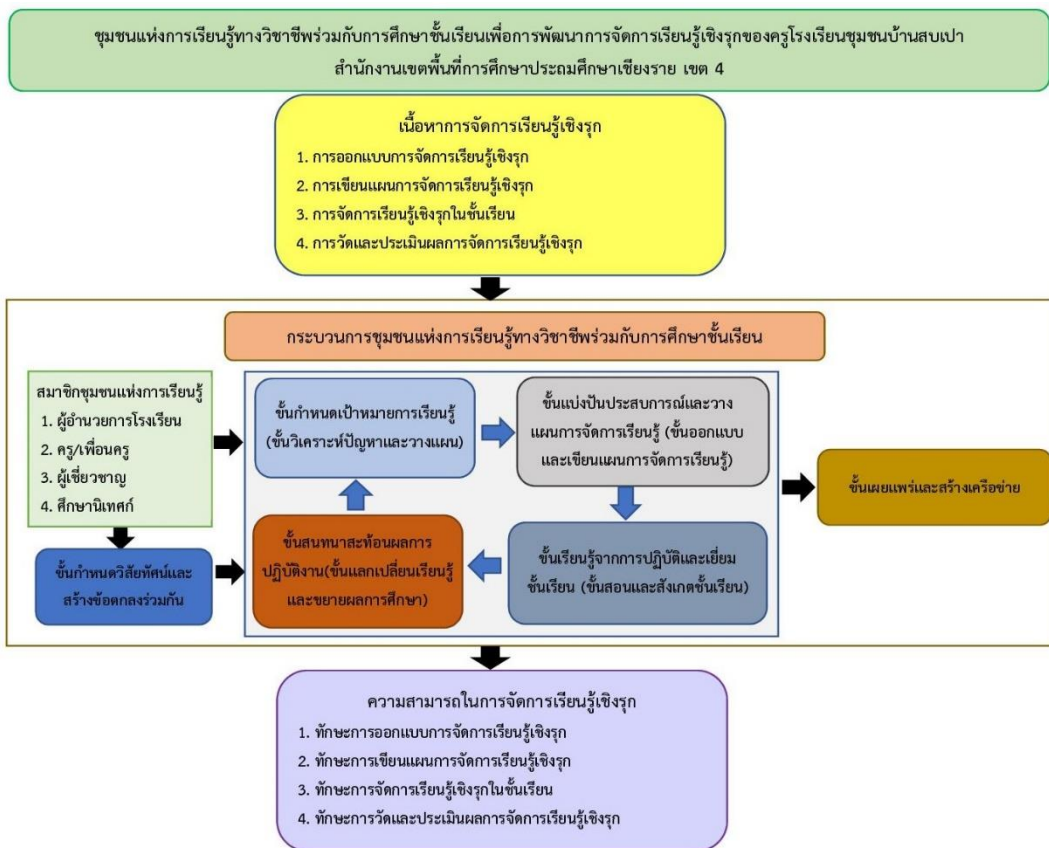
4. ผลการประเมินชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมกับการศึกษาชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู พบว่า ครูโรงเรียนชุมชนบ้านสบเปามีความคิดเห็นต่อชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมกับการศึกษาชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนชุมชนบ้านสบเปา โดยรวมและรายด้านมีอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านผลลัพธ์ ด้านปัจจัยนำเข้า และด้านกระบวนการ ตามลำดับ อาจจะเป็นเพราะว่าการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดนั้น การจัดเตรียมปัจจัยนำเข้า ได้แก่ การเตรียมความพร้อมของครู สื่อการเรียนรู้ เทคโนโลยีการศึกษา แหล่งเรียนรู้ เป็นสิ่งสำคัญที่สนับสนุนให้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูมีประสิทธิภาพมากขึ้น และกระบวนการพัฒนาครูด้วยชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมกับการศึกษาชั้นเรียนในแต่ละชั้นซึ่งเป็นการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครูและเพื่อนครู ครูและผู้เชี่ยวชาญภายนอก ครูและศึกษานิเทศก์ และการสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียน ทำให้นักครูได้รับความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ แนวคิดใหม่ เทคนิควิธีการใหม่ที่เกิดจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสะท้อนผล

การปฏิบัติงานร่วมกัน และนำมาปรับปรุงแก้ไขการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูแต่ละคน ทำให้ครูมีความรู้และทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพิ่มมากขึ้น จึงทำให้ผลการประเมินชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมกับการศึกษาชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนชุมชนบ้านสบเปาโดยรวมและรายด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Bakir, S. ทำการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลายในรายวิชาวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก พบว่า การดำเนินงานตามกระบวนการศึกษาผ่านบทเรียนสามารถช่วยพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนการสอนของครูได้ในทุกด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอน ด้านทักษะการคิดในการจัดการเรียนการสอน และด้านความสามารถในการทำงานแบบร่วมมือรวมพลัง ตลอดจนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นแนวทางในการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาได้เป็นอย่างดี รวมทั้งชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพครูสามารถพัฒนาสมรรถนะเชิงวิชาชีพครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง (Bakir, S., 2014)

องค์ความรู้ใหม่

การพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมกับการศึกษาชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนชุมชนบ้านสบเปา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 มีองค์ประกอบ ได้แก่ เนื้อหาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกและกระบวนการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมกับการศึกษาชั้นเรียน รายละเอียดดังภาพต่อไปนี้ ดังนี้

ภาพที่ 1 การพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพร่วมกับการศึกษาชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ เชิงรุกของครูโรงเรียนชุมชนบ้านสบเป่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพร่วมกับการศึกษาชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนชุมชนบ้านสบเป่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 มีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ เนื้อหาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพร่วมกับการศึกษาชั้นเรียน ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้มีดังนี้ 1) ผู้บริหารโรงเรียนต้องให้ความสำคัญกระบวนการพัฒนาครูทุกด้านอย่างเอาใจใส่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งขั้นกำหนดวิสัยทัศน์และสร้างข้อตกลงร่วมกัน ควรสร้างความตระหนัก ปรับชุดความคิด (Mindset) ครู ชี้แจง ทำความเข้าใจ และให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และการศึกษาชั้นเรียน เพื่อให้ครูได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 2) ผู้บริหารควรให้การสนับสนุนครู สร้างขวัญและกำลังใจ ยกย่องชมเชย ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูที่เป็นต้นแบบ

คือ เป็นผู้ที่มีทักษะการออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ทักษะการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในชั้นเรียน และทักษะการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เชิงรุก และเป็นผู้ที่มีชิ้นงานหรือนวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนที่มีคุณภาพได้เผยแพร่ นวัตกรรมและชิ้นงานที่เกิดจากการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และสนับสนุนให้เป็นวิทยากรและเผยแพร่ไปยังเครือข่ายโรงเรียนในเขตพื้นที่หรือภายนอก 3) ผู้บริหารควรพัฒนาครูให้มีทักษะการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกอย่างต่อเนื่อง สำหรับข้อเสนอแนะสำหรับหัวข้อวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาผลการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมกับการศึกษาชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยนำไปขยายผลไปยังเครือข่ายการเรียนรู้ในระดับเขตพื้นที่หรือหน่วยงานอื่น ควรศึกษาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมกับการศึกษาชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนชุมชนบ้านสบเปาอย่างต่อเนื่อง และควรศึกษาผลการพัฒนาผู้เรียนโดยชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมกับการศึกษาชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนชุมชนบ้านสบเปา

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา. (2561). แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา และคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา.
- ชาธิณี ตรีวิทย์. (2560). การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพด้วยการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน: แนวคิดและแนวทางสู่ความสำเร็จ. วารสารครุศาสตร์, 45(1), 299-319.
- นฤมล อินทร์ประสิทธิ์. (2552). การศึกษาชั้นเรียน : นวัตกรรมเพื่อพัฒนาครูและนักเรียน. ใน ดุษฎี นิพนธ์การศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ปาริชาติ เตชะ และชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2561). การพัฒนารูปแบบการศึกษาชั้นเรียนแบบเรียนรู้ร่วมกันที่ส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษา. วารสารมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ (สทส.), 24(3), 114-129.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และพะเยาว์ ยินดีสุข. (2561). การเรียนรู้เชิงรุกแบบรวมพลังกับ PLC เพื่อการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เมธาสิทธิ์ ธัญรัตนศรีสกุล. (2560). ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ: แนวทางปฏิบัติสำหรับครู. วารสารวิชาการ มทร. สุวรรณภูมิ, 2(2), 214-228.
- ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์. (2552). เอกสารโครงการพัฒนาวิชาชีพครูคณิตศาสตร์ด้วยนวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียน และวิธีการแบบเปิด. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- โรงเรียนชุมชนบ้านสบเปา. (2562). รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา ปีการศึกษา 2562. เชียงราย: โรงเรียนชุมชนบ้านสบเปา.

- วัชรวิทย์ เล่าเรียนดี และคณะ. (2560). กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อพัฒนา การคิดและ
ยกระดับคุณภาพการศึกษา สำหรับศตวรรษที่ 21. นครปฐม: เพชรเกษมพรินต์ติ้ง กรุป.
- วานิช ประเสริฐพร และไชยวัฒน์ ชุ่มนาเสียว. (2562). การพัฒนาศักยภาพครูผู้สอนด้านการ
จัดทำบทเรียนโดยใช้กระบวนการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพผ่านกิจกรรม
พัฒนา 9 ขั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 30 (ชัยภูมิ). วารสาร
มนุษยสังคมสาร, 17(2), 77-99.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ
พ.ศ.2563. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). สภาวะการศึกษาไทย 2561/2562 : การปฏิรูป
การศึกษาในยุคดิจิทัล. กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์.
- _____. (2563). การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก. กรุงเทพมหานคร: 21 เซ็นจูรี.
- Bakir, S. (2014). 5th Grade Students' Opinions About Active Learning Environment.
Procedia-Social and Behavioral Science, 116(2014), 3353-3558.
- DuFour, R. (2010). Learning by Doing: A Handbook for Professional Learning
Community at Work. Indiana: Solution Tree.
- Feger, S. & Arruda, E. (2008). Professional Learning Communities: Key Themes
From The Literature. United States of America: Providence: The Education
Alliance.
- Yoshida, M. (2004). Lesson Study: A Japanese approach to improving mathematics
teaching and learning. Mahwah NJ: Lawrence Erlbaum Associates.